

плюс Тернопільщина • Виходить у середу і п'ятницю

Незалежна громадсько-політична газета

4 сторінки

Квартира у Тернополі для оборонця Маріуполя

Морський піхотинець Геннадій Дермановський отримав житло у Тернополі за програмою "Вдома" від "Серця Азовстали". Він став першим оборонцем Маріуполя, який отримав квартиру від організації саме у нашому обласному центрі. Геннадій став на захист України ще у 2015 році. Повномасштабне вторгнення зустрів у Маріуполі. Під час бойових дій на території "Азовстали" захисник ледь не загинув. Росіяни обстрілювали комбінат з корабельної артилерії. Один снаряд прилетів в укриття, де перебував Геннадій з побратимами. Внаслідок удару четверо військових загинули. Г. Дермановський отримав переломи семи ребер, пневмоторакс та тяжке поранення ноги. Наприкінці травня оборонець, за наказом керівництва, вийшов з "Азовстали" і потрапив у полон. За місяць в нелюдських умовах він втратив 20 кілограмів. Після неволі захиснику зробили всі необхідні операції. Та найголовніше - він знову побачив сина, який лише наприкінці квітня 2022 року зміг виїхати з Маріуполя. Оборонець має чимало захоплень. Основні з них -

спорт і мотоцикли. Й надалі Геннадій співпрацюватиме із "Серцем Азовстали" за програмою "Спорт".

"Ми запросили Геннадія бути амбасадором нашої програми "Спорт", допомагати нам будувати цю програму, робити її якісною. Створювати спільноту наших захисників, які залучені до заняття спортом. Незабаром у нас відкриються спортивні кемпи, і Геннадій радо погодився до них долучитися", - зазначає директор "Серця Азовстали" Ксенія Сухова.

Галина САВЧУК

Право на пенсію за вислугу років незалежно від віку мають працівники освіти, охорони здоров'я та соціального забезпечення за наявності стажу роботи за спеціальністю становим на: 1 квітня 2015 року - не менше 25 років; 31 грудня 2015 року - 25 років 6 місяців; 11 жовтня 2017 року - 26 років 6 місяців.

До спеціального стажу роботи, що дає право на пенсію за вислугу років, не зараховуються періоди роботи на відповідних посадах після 11 жовтня 2017 року. При визначенні права на зарахування до спеціального стажу певного періоду роботи, перевіряють на відповідність вказаному Переліку як саму посаду, так і заклад, де працює особа. Водночас допускається підсумування стажу за періоди роботи в закладах і установах як освіти, так і охорони здоров'я та соціального захисту. Форма власності закладу та його відомча належність не мають значення при визначенні права на зарахування до стажу роботи, що дає право на пенсію за вислугу років. Спеціальний стаж роботи визначається лише за основним місцем роботи відповідно до записів у трудовій книжці. Час роботи за сумісництвом, час навчання за спеціальністю до такого стажу не зараховується. Важливо пам'ятати, що пенсія за вислугу років призначається з дня звернення - за умови

Пенсії для бюджетників

звільнення з посади, що дає право на таку пенсію. У разі працевлаштування за спеціальністю - виплата пенсії припиняється і поновлюється з наступного дня після звільнення. Робота на посадах, які не дають права на пенсію за вислугу років, не позбавляє права особи на отримання такого виду пенсії. Якщо в період одержання пенсії за вислугу років особа досягає пенсійного віку, доцільно звернутися до органів Пенсійного фонду України за місцем проживання із заявою про перехід на пенсію за віком. За таких умов після досягнення пенсійного віку, одержуючи пенсію за віком, можна працювати на посаді, що дає право на пенсію за вислугу років. Сам факт досягнення пенсійного віку без призначення пенсії за віком такого права не дає.

Як повідомляють працівники Головного управління Пенсійного фонду України в Тернопільській області, також доречно пам'ятати, що працівникам освіти, які не скористаються правом на дострокове призначення пенсії за вислугу років, і які на час досягнення пенсійного віку працюють в закладах та установах державної або комунальної форми власності. Ще однією необхідною умовою є факт роботи на відповідній посаді в установі державної або комунальної форми власності на час досягнення пенсійного віку.

ти на таких посадах: чоловіки - 35 років, а жінки - 30 років (згідно із пунктом 7-1 Прикінцевих положень Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" та Порядком обчислення страхового стажу, що дає право на призначення грошової допомоги, та її виплати, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1191), під час призначення пенсії за віком буде виплачено грошову допомогу в розмірі 10 місячних пенсій, розрахованих на день її призначення. Слід звернути увагу, що при призначенні пенсії за вислугу років при обчисленні спеціального стажу форма власності закладу не має значення. Основним фактором є наявність закладу та відповідної посади в Переліку №909. В той же час при визначенні права на одержання грошової допомоги до спеціального стажу 30 (35) років зараховується час роботи на посадах, що дають право на призначення пенсії за вислугу років, виключно в установах державної або комунальної форми власності. Ще однією необхідною умовою є факт роботи на відповідній посаді в установі державної або комунальної форми власності на час досягнення пенсійного віку.

14 червня - протягом дня мінлива хмарність, вдень невеликий дощ. Вітер змінних напрямків, 3 м/сек. Вночі 10, вдень 19 градус тепла. Атмосферний тиск 734-731 мм рт. ст. Схід сонця - 5.09, захід сонця - 21.15 Тривалість дня - 16.03 .

15 червня - хмарно, з проясненнями. Вітер північно-західний, 2-4 м/сек. Температура повітря вночі 12, вдень 23 градуси тепла. Атмосферний тиск 732-731 мм рт. ст. Схід сонця - 5.09, захід сонця - 21.16. Тривалість дня - 16.04.

Свобода Газета
Найцікавіша і найдоступніша!
ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА НА ДРУГЕ ПІВРІЧЧЯ 2024 РОКУ

Тижневик	передплатний індекс 40184	Дворазова	передплатний індекс 61369
1 місяць	59.00 грн.	1 місяць	76.00 грн.
3 місяці	147.00 грн.	3 місяці	198.00 грн.
6 місяців	279.00 грн.	6 місяців	381.00 грн.

У ціні газети враховано вартість поштових послуг:
приймання передплати та доставка видання до передплатників

Чи варто докоряти іспанцям?

Серед питань, які хвилюють нині українців, одним із головних є таке: як сприймають нашу боротьбу з жорстоким ворогом інші країни? З тієї допомоги, що надходить до нас, начебто випливає, що цивілізований світ нам здебільшого співчуває і намагається з різною мірою нас підтримати. Звичайно, між заявами лідерів США і НАТО, на кшталт "Ми не дамо росії перемогти" чи "Не дозволимо росії пройти переможним маршем по Європі", і реальними поставками необхідних нам озброєнь є, скажімо так, деяка неприємна для нас розбіжність, але... нічого не вдіш: ми і вони сприймаємо нашу війну проти росії дещо по-різному.

До того ж, напевно, було б надмірним оптимізмом вважати, що нині США і Західна Європа пробуджуються вранці з думкою "А як там Україна?". І "Що ми можемо зробити ще для неї?"

Зрештою, згадаймо: чи аж так сильно хвилювала нас доля сербів, яких на початку 1990-х доволі інтенсивно бомбардували US Air Force під егідою ООН? Так, було трохи триვожно, що війна розгулюється не десь в хронічно турбулентних Африці чи на Близькому Сході, але загалом бойові дії на Балканах хвилювали нас стільки часу, скільки тривало повідомлення про них у теленовинах. Тому й не слід дивуватися (і тим більше - обурюватися) тим, що Європа і Америка поступово повертаються до своїх домашніх проблем (що там мовиться у приказці про свою сорочку?).

Он український форвард іспанської "Жирони" Артем Довбик розповів, як в Іспанії реагують на розв'язану росією війну на нашій землі. "Люди в Іспанії забивають про війну в Україні. Вони просто взагалі не розуміють, що в нас відбувається. Ми спілкуємося, буває, на цю тему - ім це нецікаво. Кілька разів у нас з Віктором (Циганковим) запитували в команді про війну. Ми їм показували фото - перші кілька хвилин вони у шоці, а далі їм стає це нецікаво, вони бігають, сміються..." - розповів Артем.

Ах які ж *cerdos*, тобто свинюки оті іспанці! Бігають і сміються, коли за якихось три з половиною тисячі кілометрів від них (приблизна відстань від Мадрида до Києва) гринить і палахкотить війна! Ну, дали з десяток "Леопардів" не найновішої моделі, та й то їхня міністерка оборони кивала навздогін пальцем - мовляв, використовуйте їх лише для оборони!

Вони, може, таки й свинюки (іспанський судя, цілком можливо, підклав нам минулої осені добрячу свиню, не призначивши пенальті у матчі збірної України з італійцями), але... краще озирнімся навколо і подивимося, як сприймають війну наші рідні країни-українці, як вони поводяться під час воєнного стану, яку високу національну свідомість виявляють. Подивимося і, цілком ймовірно, переконаємося, що оті іспанські *cerdos* є, порівняно з багатьма нашими цілком сформованими свинюками, безвинними маленькими поросяtkами: необізнаними, доволі байдужими до наших бід, зацикленими на своїй кориді, Лізі, зрештою, апетитному хамоні.

Їм вибачливо - вони від нас за три з половиною тисячі кілометрів. Наші ж свинюки - ось тут, начебто в умовах війни, але - теж зациклені на тому, щоб нажертися і розважитися. Трохи перепочити - і знову нажертися і розважитися...

Ігор ДУДА

«Накрили» групу наркоторгівців

Незаконний бізнес організував 20-річний уродженець Луганської області. Він закуповував психотропні речовини гуртовими партіями та за допомогою спільників реалізовував їх через свої онлайн-магазини, створені в соціальній мережі. За скоене фігурантам загрожує до десяти років з конфіскацією майна.

Правоохоронці спільно зі співробітниками СБУ в Тернопільській області викрили злочинне угруповання, учасники якого продавали різноманітні психотропи та канабіс. На незаконному бізнесі вони заробляли по кілька тисяч доларів на місяць, збуваючи близько 3,5 кг заборонених речовин.

Як розповів начальник УБН в Тернопільській області Михайло Диміда, організатор, аби не потрапити в поле зору поліцейських, щотижня змінював місце проживання. Мав п'ятьох спільників, які

відповідали за отримання товару, його фасування, пошук покупців, а також за реалізацію. "Бізнесмени" відправляли товар через поштові сервіси в різні куточки України. Розрахунок отримували в криптовалюті.

Працівники управління боротьби з наркозлочинністю спільно зі співробітниками СБУ та за силової підтримки спецпризначенців провели одночноасно 10 обшукув у помешканнях фігурантів. Серед вилученого - майже 10 кілограмів психотропних речовин "Альфа-PVP" та амфетаміну, а також наркотичний засіб "канабіс". Вилучили 100 тисяч гривень готівки, мобільні телефони, "чорнові" записи й інші речові докази злочинної діяльності.

Орієнтовна вартість вилучених заборонених речовин та засобів за цінами "чорного ринку" становить близько 10 мільйонів гривень.

"Ми затримали організатора та двох його спільників

відповідно до статті 208 Кримінального процесуального кодексу України. Слідчі, під процесуальним керівництвом Тернопільської обласної прокуратури, повідомили їм про підозру за частиною 2 та 3 статті 307 Кримінального кодексу України - незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Суд обрав фігурантам за побіжні заходи у вигляді тримання під вартою. Санкція статті передбачає до десяти років в'язниці з конфіскацією майна", - зазначив Михайло Диміда.

Наразі вирішується питання щодо притягнення до кримінальної відповідальності інших учасників злочинного угруповання. Триває досудове розслідування, повідомили у відділі комунікації ГУ НП в області.

Авто від афериста за 420 000 гривень

Фінал: ані машини, ані грошей.

хував 120 000 гривень.

Надалі зловмисник повідомив про те, що виникли проблеми з перевезенням, тому необхідно оплатити повну суму за транспортний засіб. Чоловік погодився й скинув ще 300 000 тисяч гривень.

Упродовж тривалого часу шахрай обіцяв, що невдовзі машина буде доставлена, але згодом перестав виходити на зв'язок. Лише тоді тернополянин зрозумів, що потрапив у шахрайську пастку.

За фактом шахрайства слідчі здійснюють розслідування в рамках кримінального провадження відповідно до ч. 4 ст. 190 Кримінального кодексу України. Правоохоронці вживають заходи, аби

встановити та притягнути зловмисників до відповідальності, повідомили у відділі комунікації ГУ НП в області.

Поліцейські закликають перевіряти пропозиції з низькою ціною і за жодних обставин не перераховувати гроші наперед незнайомцям. Оплачуйте товар лише після його отримання. Не довіряйте випадковим людям та сумнівним оголошенням у соціальних мережах.

Якщо ви потерпіли від шахраїв, телефонуйте на спецлінію 102. Для оперативного надання допомоги від працівників Департаменту кіберполіції Національної поліції України звертайтесь за номером 0 (800)50-51-70.

Продовження дії вже наданих відстрочок у зв'язку з бронюванням

Кабмін змінив строк, на який буде автоматично продовжено відстрочки, надані військовозобов'язаним рішеннями Міністерства економіки згідно із постановою КМУ від 27.01.2023 № 76, та які не закінчилися станом на 7 травня 2024 року.

Такі відстрочки продовжуються автоматично на 3 місяці (раніше на 1 місяць).

Таке продовження стосується лише заброньованих, а не всіх, хто отримав відстрочку відповідно до ст. 23 ЗУ "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію".

Свобода
плюс Тернопільщина

Головний редактор
Тарас Савчук

46008, м. Тернопіль, вул. Торговиця, 11,
ТОВ «Редакція газети «Свобода».
Р/р16380805000000026000624332
в АТ «Райффайзен Банк Аваль»,
МФО 380805, код 21157527

Відповідальний секретар:
Віктор Уніят

Літературний редактор:
Наталія Гаврішко

Журналісти: Галина Вандзеляк,
Зоряна Деркач, Ольга Кушнерик

Бухгалтерія: Галина П'ятківська

Рекламний відділ: Оксана Волошина

Журналісти: тел. 0 (352) 23-55-02

Реклама: тел. 0 (68) 932-29-05

Індекси видання: 61369, 40184.

Ідентифікатор
у Реєстрі суб'єктів
у сфері медіа:

R30-02865.

Рішення Нацради
України з питань
телебачення і
радіомовлення №571
від 29.02.2024 р.

E-mail редакції:
reklama-svoboda@ukr.net

svoboda-te@ukr.net

Сайт: svoboda.te.ua

Чергова - Зоряна Деркач

Висловлювані авторами думки можуть не збігатися з позицією редакції. Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати тексти. Оригінали не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - лише на сторінках газети. Матеріали під рубрикою «Політична трибуна» надруковані на правах реклами. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Віддруковано:

ТОВ «Поділля-Тер», м. Тернопіль,

тел. (0352) 52-27-37, (067) 352-18-51.

сайт www.a-print.com.ua.

Замовлення № 615

Тижневий тираж 12500

Як отримати кошти на путівку до дитячого табору через єОздоровлення

■ Програма єОздоровлення, яку запустили минулого року, продовжується і цьогоріч. Отримати безоплатні путівки зможуть: діти з інвалідністю, які виховуються в малозабезпечених сім'ях; діти з багатодітних малозабезпечених сімей.

Y Міністерстві соціальної політики розповіли, як скористатися програмою.

Крок 1

Отримати сповіщення в "Дії", застосунку Приватбанку чи від працівників соцзахисту. Або перевірити, чи має родина право скористатися програмою, на сайті <https://rstmo.ioc.gov.ua/tor/e-health>.

Крок 2

Відкрити картку зі спеціальним режимом використання для програми єОздоровлення у відділенні Приватбанку.

Крок 3

Отримати кошти на карту, 15 890 грн на одну дитину. Кошти нараховуються для всіх дітей у сім'ї віком 7-18 років, які мають право скористатися програмою.

Крок 4

Обрати заклад зі списку тих, що долучилися до програми. Ознайомитися з переліком закладів можна за посиланням: <https://>

Мінкульт перевіряє стан Почаївської лаври

Kомісія Міністерства культури проводить перевірку на території Почаївської лаври, що на Тернопільщині. Про це повідомляють на сайті Міністерства культури та інформаційної політики України. У Кременецько-Почаївському державному історико-архітектурному заповіднику комісія працює від 5 червня. Перевіряють стан збереження нерухомого майна заповідника, яке у грудні 2003 року передали в безоплатне користування УПЦ МП. Йдеться про комплекс споруд Почаївської лаври.

Комісію очолює начальник відділу координації діяльності закладів культури департаменту культурної спадщини МКІП Ольга Рутковська.

"Такі перевірки та огляди мають відбуватися періодично й системно. Це фактично спостереження за тим, в якому стані перебувають наші національні пам'ятки. Сьогодні йдеться про одну з національ-

них святынь. Наразі нас цікавить стан збереження будівель,

а також те, наскільки відбувається дотримання техніки по-

жежної безпеки. Крім того,

цикавить ще й збереженість ікон, іконостасів, інших речей,

які є невід'ємною частиною пам'яток комплексу. Всі ці речі

описані й все це підлягає перевірці. Робота тільки розпочалася. Це перший оглядовий виїзд", - зазначила вона. Комісія має із 3 по 29 червня перевірити стан збереження нерухомого майна заповідника. За результатами перевірки складе відповідні акти.

До слова, Почаївська Успенська лавра на Кременеччині - друга після Києво-Печерської лаври найбільша православна свяตиня в Україні. До комплексу входить 18 споруд, шість будівель перебувають на балансі Кременецько-Почаївського державного історико-архітектурного заповідника.

Галина САВЧУК

Реклама у «Свободі».

Тел. (068) 932-29-05

astramia.com.ua

Медичний центр

➤ Лікування алкоголізму та куріння

➤ Психіатрія, неврологія, рефлексотерапія

➤ Народна та нетрадиційна медицина

(0352) 51-50-00

м. Тернопіль, вул. Малишка, 2

Самолікування може бути шкідливим для вашого здоров'я

ІД № 511224

від 17.12.2008 р.

видає МОЗ

До 70-річчя Кенгірського повстання

70 років тому, з 16 травня по 26 червня 1954 року, в Казахстані відбулося Кенгірське повстання. Політичні в'язні зуміли зламати хребет тоталітарного насилия в таборах.

Воно розкололо моноліт СРСР - імперію страху. Тисячі беззбройних в'язнів повстали проти беззаконня і нелюдського існування в таборах. Більшість організаторів та учасників цього повстання були українцями. Їм цього не побачили і вчинили жорстоку розправу. Попри те, що повстання було придушене, повстанці Кенгіра здобули перемогу. Після повстання була здійснена повна реорганізація системи: протягом кількох років звільнили дві третини ув'язнених, скасували виправно-трудові табори (ВТТ), перемістили до колоній і особливо небезпечних до центральних тюрем. Про дії повстанців я довідався зі спогадів Ганни Геник-Скільської родом з Івано-Франківська, яка була засуджена у 1949 році на 25 років таборів ВТТ і відбувалася термін покарання в Кенгірі Карагандинської області.

Ганна Геник-Скільська згадує: "Тут мучилося 10 тисяч в'язнів, з них три тисячі жінок. Щодня з Кенгіру ішли до каторжної праці під дулами автоматів та в оточенні собак довгі сірі колони в'язнів. Ми довбали каміння, копали, котловани і траншеї для фабрики, де мала збагачуватись руда, будували греблю, житлові будинки, випалювали цеглу, розвантажували вагони, що прибували на всесоюзну комсомольсько-молодіжну будову з цементом, вугіллям, камінням, трубами, залізом, деревом, іншими вантажами. За свою каторжну працю ми одержували миску пісної баланди, місце в бараку та тюремний одяг, що складався із зношеної шапки-ушанки, куфайки, штанів та кирзових черевиків або валянок взимку. Цей одяг був у білих латках, на яких чорною фарбою писали особистий номер в'язня. Ці номери були на голові, на плечах, на лівій руці і на правій нозі. Мій номер був СЦ-427. Ми вже не мали ні імен, ні прізвищ, нас кликали наглядачі та конвой тільки за номером. З нас знушились, цікували, принижували, називаючи "бандітами, ізмінниками родини". Не завжди могли ми змовчувати, за що не потрапляли до карцера. В 1953 році помер кат Сталін, в'язні раділи, надіючись, що настане полегшення режиму, якісне позитивні зміни. Але цього не сталося. Славілля наглядачів та конвойрів посилювалося. Крім усього, постійно усіх мучив голод. Пайок хліба - то був великий скарб. Треба було боротися самій з собою, щоб не з'єсти його за один раз, а потім мучитися цілу добу в очікуванні нового пайка. Бунтарські настрої, невдоволення, зачорнення посилювалися серед в'язнів з кожним днем. Конвой застрілив одну невинну дівчину тільки за те, що хлопці крикнули колоні дівчат "Христос Воскрес!" (був Великдень). Терпінню виснажених, принижених, голодних в'язнів настав кінець. 16 травня 1954 року почався бунт. Знедолені, нещасні в'язні не вийшли на роботу, вигна-

ли за зону начальство і наглядачів, не впускали нікого до себе в зону, вимагали комісії з Москви. Зібралися на мітинг, на якому вирішували, що робити, як бути далі. Спочатку деякі в'язні закликали озброюватися, хто чим може і нападати на охорону, чекістів та стукачів, втікати будь-куди. Інші радили діяти більш розважливо, переконуючи, що в степу нас всіх перестріляють, ніхто не зможе втекти. Вирішили демократичним шляхом вибрати свій уряд, який буде керувати повстанням, складе наші вимоги та вестиме переговори з табірним начальством. Очолив повстання полковник Капітон Іванович Кузнєцов. Уряд встановив суровий порядок і дисципліну в таборі.

Українець А. Кострицький зібрав передавач з медичної апаратури та кінопроектора. Встановлений був у третьому баракі жіночої зони, в окремій кімнаті. Кострицький квапив також зібрати короткохвильовий передавач для зв'язку з закордоном. Коли виготовив його, то до пізньої ночі сидів біля нього та все повторював: "Завтра, завтра вже будемо вести передачі на далекі відстані". Та досвітком ввійшли танки.

А вимоги повсталих були такі: встановити восьмигодинний робочий день, зняти номери з одягу, дозволити листування і побачення з рідними, поліпшити харчування, покарати вбивців невинних в'язнів, зняти грati з вікон і замків, з дверей, зменшити терміни ув'язнення малолітніх та інвалідів. Якісі комісії приїздили, вели переговори, але згоди не досягли, ми продовжували страйкувати. В механічній майстерні, що була на території господарського двору під керівництвом Кострицького, кували зброю. Метал був з віконних грат.

Лише завдяки мужності і стійкості на допитах членів нашого уряду Келера і Клопмуся (вони брали всю вину на себе) багато активістів повстання уникнули кари, а ті, що їх арештували, не були страчені. Це Кострицький, Михайлович, Задорожний та інші. Не були арештовані завдяки суровій конспірації і члени підпільногого націоналістичного центру (українського), що діяв в чоловічій зоні ще до повстання. Вони брали активну участь у повстанні, але офіційно не входили до його керівництва. Українські націоналісти їх оберігали, знаючи, що розплати за бунт таки не минути. В центрі, мабуть, був Михайло Сорока та, можливо, Юрко Фурман. Михайла Сороку - в'язня польських, німецьких і московських таборів - дуже любили і шанували в'язні, дослухалися

до його порад. За організацію в Комі АССР підпільної організації "Заполярні соколи України" в 1953 році його було засуджено до розстрілу. Але помер Сталін, і розстріл замінили 25-ма роками сурового режиму. Так він опинився в Кінгірі. Йому належить текст гімну повсталих "У гарячих степах Казахстану сколихнулися спецтабори..."

Того досвітку 26 червня 1954 року не забути ні кому, хто його пережив. З гучномовців, що були встановлені по сторожових вишках, довкола табору пролунала команда "Увага, наступаємо на ворогів народу!" В проголоми муру, що оточував табір, посунули танки, за ними автоматники. Над табором пролетіли літаки-винищувачі. Першими впали хлопці, які стояли на сторожі на баракадах.

Розбуджені в'язні вибігли з бараків. Танки ішли на людей, група жінок відчайдушно стояла на шляху танка, вірячи, що він зупиниться, не посміє йти на беззбройних людей. Але даремно. Під гусеницями танків тріщали кості тих, які не встигли відскочити вбік.. Люди шукали рятунку в бараках, але солдати викидали у вікна гранати, дим роз'їдав очі, люди змушені знову вискачувати назовні, де снували танки, шукаючи все нових жертв. Броня танків була забриздана кров'ю, а за гусеницями тяглися вичавлені людські нутрощі.

Танк проїхав повз мене, але на землі я побачила свою подругу - Параску Антонюк з Волині, з якою п'ять років була в одній бригаді. Вона вже була мертва, гусениці пройшли через груди і живіт. Литовці Ангюті відрізали ноги, і вона в страшних муках кричала: "Добийте, добийте мене!", киянці Анні

Прісман теж перебило ноги і поперек, вона благала допомоги.

Табір наповнився їдким димом, криками, зойками, горіли бараки. Найдовше трималися в чоловічій зоні.

Хлопці чинили шалений опір, кидали саморобні гранати, стріляли із саморобних пістолетів, боролися тією зброєю, яку виготовили самі. Там було найбільше жертв, але скільки, ніхто не знає. Ралтом танки зупинилися, стрілянина вщухла, табір заповнили військові. Нас, живих, з руками "за голову", під дулами автоматів, виводили за зону, в степ. Оточили щільним кільцем конвою і собак. Так сиділи ми під пекучим сонцем без води і їжі весь день. За цей час солдати наводили порядок в таборі, змивали кров, ліквідовували сліди злочину, збиралі трупи, вантажили на авта і повз нас везли в степ закупувати.

За цей час, що ми сиділи в степу, начальство нас сортувало. Членів нашого уряду арештували, відправили до в'язниці. Інших, найбільш активних, які працювали у відділах, відібрали і відправили в табори "Дальстрой" та "Озерлаг". Я потрапила в "Озерлаг" (біля Тайшету).

Одним з наслідків повстання було те, що після цього було скасовано в цілому Советському Союзі спецтабори, яким був і Кінгір, та почався перегляд справ. Спочатку переглядали справи інвалідів, неповнолітніх, вже навесні 1956 року почалися масові перегляди справ, мене викликали знову й зменшили термін ув'язнення до семи років. А я якраз сім років і відбула. Отже - воля, радість. Приїхала на Батьківщину. Вийшла заміж, змінила прізвище, з труднощами одержала паспорт та приспала в Коломиї на приватній квартирі.

Незважаючи на все, що випало на мою долю, на знищене здоров'я, вважаю себе щасливою, бо дочекалася вільної України. Не боюся ГУЛАГів, донощиків, пробуджуясь під звуки Гімну "Ще не вмерла Україна". Любуюся прaporом, тризубом. Хіба цього мало? Адже скільки народу не дочекалося волі. Звичайно, я хочу кращого, заможнішого життя. Та вже не для себе, а для дітей та онуків".

За даними книги "Злочин" під редакцією Петра Кардаша (вид. "Фортуні", Мельбурн - Київ, 2003 р.) жертвами Кенгірського повстання стали 900 в'язнів, яких сталінські чекісти вчавили в землю.

Сьогодні московські імпершовіністи не тільки засвоїли народовбивство сталінських ГУЛАГів, а ще удосконалили його в гібридній війні проти українського мирного населення.

Ігор ОЛЕЩУК

«Дитинство, вбите війною»

Виставку під такою зворушливою назвою відкрили у Тернопільському обласному краєзнавчому музеї з нагоди Дня вшанування пам'яті дітей, які загинули внаслідок збройної агресії російської федерації проти України. Тут експонують цікаві витинанки на військову тематику відомої майстрині народної творчості Галини Дудар.

окупації Бучі у підвальні (вони щодня приносили їжу матусі на могилу), це історія про дівчинку на гойдалці серед руїн і молоді пагінці, які проростають з купи каміння - про перемогу життя над смертю.

Наступні історії - "Випускний на подвір'ї зруйнованої школи" (Харків. Вересень, 2022) і "Мамо, де мій садочок?" - історія маленької Маші, відео з якою просто розривало серця мільйонів користувачів соцмереж. То був 571-й день повномасштабного вторгнення.

Символічно, що ці витинанкові історії створені зі старих радянських газет, переважно російськомовних. "Відвідувачам виставки треба звернути увагу на підклади витинанки - знайомі колишні лозунги про мир, щасливе дитинство, про дружбу усіх дітей планети. Ось що приніс "руський мір" моїй Україні... Ось таке щасливе безтурботне дитинство, - каже Галина Дудар. - І остання витинанка-колаж "Незламність". Скривавлений ведмедик, якого ніколи не пригорне до гру-

дей маленька дівчинка, щаслива мама з донечкою, які вже ніколи не будуть бігти, взявши за руки, за повітряною кулькою, хлопчина-бешкетник ніколи не кататиметься на новенькому самокаті із друзями навипередки. Ніколи! Бо все це у них відібрали віна!

А пам'ятаєте про Бородянку - шафка з васильківським півником, які дивом уціліли при влучанні рашістської ракети? Вони стали символом незламності українців. Ми вистоїмо. Ми переможемо. Ці мої роботи - це історія війни у витинанці. Це історія дітей, родин. Таких історій багато. І я продовжує їх збирати. Від них плаче небо. Діти і війна - це два непоєднувані слова, здавалося би. Але... Це дуже важко. Але це потрібно робити. Для майбутніх поколінь".

І настанку скажу кілька слів про авторку виставки, народну майстриню, члена Національної спілки майстрів народного мистецтва України, вчителя-методиста Галину Дудар. Вона уже чимало років з ве-

ликою любов'ю творить витинанки. Каже, що до цього мистецтва прийшла завдяки... геометрії. Аби пояснити учням, що таке симетрія, взяла аркуш паперу, ножиці й зробила першу витинанку.

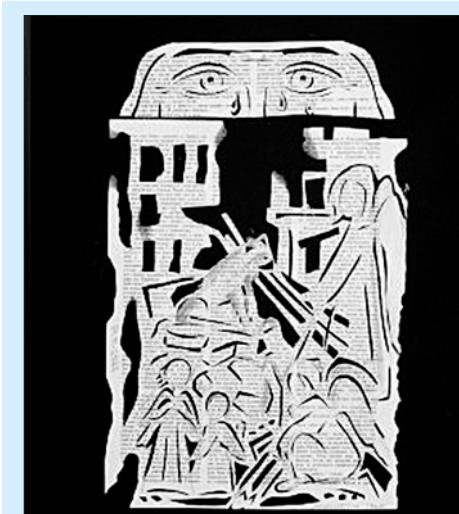
Галина Дудар народилася у Копичинцях, зростала у Бережанах, навчалася, працює й живе у Тернополі. Удвох із чоловіком родина виховала трьох дітей, мають онуків.

Пані Галина закінчила фізико-математичний факультет Тернопільського педуніверситету, вчителює у Тернопільській ЗОШ №19. Математичний склад розуму вміло поєднує з творчою харизмою. Є авторкою книги "Дивовижний витинанковий світ". Кожна її робота - неповторна і дивовижна.

Галина Дудар - учасниця багатьох всеукраїнських конкурсів, обласних та міжнародних виставок майстрів декоративно-прикладного мистецтва.

До слова, 4 червня 2021 року вперше наша держава на офіційному рівні відзначила День вшанування пам'яті дітей, які загинули внаслідок збройної агресії російської федерації проти України. А у 2022 році Олена Зеленська започаткувала Всеукраїнську акцію "Голоси дітей". Виставка Галини Дудар триватиме до 18 червня.

Галина ВАНДЗЕЛЯН

Влітку будьте обережні, коли харчуєтесь

Особливо у ці складні дні, коли маємо постійні вимкнення електроенергії. Фахівці Держпродспоживслужби радять мешканцям Тернопілля уважніше та ретельніше ставитися до вибору продуктів, особливо тих, які швидко псується, у місцевих супермаркетах та магазинах в період вимкнення електрики.

Коли йдете у магазин, варто дивитися, за якої температури зберігається, припіром, молоко чи риба, а також чи працюють холодильники, чи вмикають тут генератори.

З середини травня в усіх

областях України ввели графіки вимкнення світла через значний дефіцит електроенергії. Для виробників харчових продуктів та торговельних мереж це є надзвичайною ситуацією, адже на підприємстві процес виробництва триває постійно, тому порушується технологія виробництва, перестають працювати холодильні камери у торгових залах та складах, що призводить до псування продукції. Охолоджене м'ясо, молочна продукція може зіпсуватися за вісім годин відсутності електроенергії протягом дня.

Зважаючи на ситуацію, фахівці Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області рекомендують запастися альтернативними джерелами електроенергії на випадок тривалого вимкнення світла,

посилити контроль за дотриманням умов зберігання охолоджених та заморожених продуктів, забезпечити дотримання гігієнічних вимог на підприємствах, у торговій мережі, переглянути процедури вилучення та відкликання невідповідної продукції та шляхи її утилізації.

"Купуйте продукти у місцях, де стабільно працюють холо-

дильники. А перед тим, як придбати продукти, уважно прочитайте не лише склад, а й умови зберігання, а також перевірте, чи продукт зберіг товарний вигляд. Особливо це стосується: м'ясних, рибних та молочних продуктів", - зауважили у Держпродспоживслужбі.

Галина ВАНДЗЕЛЯН

Скрип
Двері сіві - скрип.
Жодної душі.
Нагадали схлип
Давній, як чужі...
Тут обрусок цвів,
Квіти, мов думки
З материнських снів,
З легкої руки.
...Час наздогана
Спогади життя.
На обrusку дня
Літнє вишиття.

Спочине ніч на сіножаті
Притихлим
сном замовклих трав,
Лиш би у хмари волохаті
Дощу ніхто не назбирав.
А місяць,
мов косар вусатий,
Вмить кине погляд на росу.
...Зозуля буде
знов клепати
Уранці дідову косу.
Володимир КРАВЧУК